

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

25 päivänä lokakuuta 2012*

Henkilöiden vapaa liikkuvuus — EY 39 artikla — Jäsenvaltion kansalainen, joka etsii työtä toisesta jäsenvaltiosta — Yhdenvertainen kohtelu — Työmarkkinatuki, joka maksetaan ensimmäistä työpaikkaansa etsiville nuorille — Tuen myöntäminen edellyttää vähintään kuuden vuoden opintojen suorittamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa

Asiassa C-367/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (Belgia) on esittänyt 27.6.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.7.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Déborah Prete

vastaan

Office national de l'emploi,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit L. Bay Larsen, joka toimii neljännen jaoston puheenjohtajana, J.-C. Bonichot, C. Toader, A. Prechal (esittelevä tuomari) ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Déborah Prete, edustajanaan avocate J. Oosterbosch,
- Belgian hallitus, asiamiehinään L. Van den Broeck ja M. Jacobs, avustajanaan avocat P. A. Foriers,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja D. Hadroušek,
- Euroopan komissio, asiamiehinään V. Kreuzschatz ja G. Rozet,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.7.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 12, EY 17, EY 18 ja EY 39 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Déborah Prete ja Office National de l'emploi (jäljempänä ONEM) ja joka koskee ONEMin päätöstä olla myöntämättä Pretelle Belgian lainsäädännössä säädettyä allocation d'attente -nimistä etuutta (jäljempänä työmarkkinatuki).

Belgian säännöstö

- 3 Belgian säännöstössä säädetään opintonsa päättäneille ja ensimmäistä työpaikkaansa etsiville nuorille myönnettävästä etuudesta, jolla pyritään helpottamaan heidän siirtymistään opintojen parista työmarkkinoille ja jota kutsutaan työmarkkinatueksi.
- 4 Työttömyyden sääntelystä 25.11.1991 tehdyn kuninkaan päätöksen (Moniteur belge 31.12.1991, s. 29888), sellaisena kuin se on muutettuna 11.2.2003 tehdyllä kuninkaan päätöksellä (Moniteur belge 19.2.2003, s. 8026; jäljempänä kuninkaan päätös), 36 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Saadakseen työmarkkinatukea nuoren työntekijän on täytettävä seuraavat edellytykset:

--

- 2° a) hän on suorittanut päätoimisesti opiskellen toisen asteen opintonsa tai päätoimisesti opiskellen kolmannen vuoden teknisistä, taiteellisista tai ammatillisista toisen asteen opinnoistaan kieliyhteisön ylläpitämässä, tukemassa tai hyväksymässä oppilaitoksessa
- b) hän on saanut kieliyhteisön toimivaltaiselta lautakunnalta tutkintotodistuksen tai muun todistuksen edellä a alakohdassa tarkoitetuista opinnoista;

--

- h) hän on suorittanut jossakin toisessa Euroopan talousalueen valtiossa opintoja tai osallistunut koulutukseen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät samanaikaisesti:
 - nuori esittää asiakirjat, joista ilmenee, että opinnot tai koulutus ovat samaa tasoa kuin edellisissä alakohdissa mainitut ja niitä vastaavia;
 - tuen hakemishetkellä nuori on Belgiassa asuvien, [EY 39] artiklassa tarkoitettujen siirtotyöläisten huollettavana oleva lapsi;

--

- j) hän on saanut jonkin kieliyhteisön myöntämän muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan, joka vastaa b alakohdassa tarkoitettua todistusta, tai muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan, joka antaa oikeuden korkeakouluopintoihin; tätä alakohtaa sovelletaan ainoastaan silloin, kun hän on opiskellut aikaisemmin vähintään kuusi vuotta jonkin kieliyhteisön ylläpitämässä, hyväksymässä tai rahoittamassa oppilaitoksessa.

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 5 Prete, joka on Ranskan kansalainen, suoritti toisen asteen opintonsa Ranskassa ja siten vuoden 2000 heinäkuussa sihteerin ammatillisen ylioppilastutkinnon. Vuoden 2001 kesäkuussa hän meni naimisiin Belgian kansalaisen kanssa ja asettui asumaan tämän kanssa Tournaihin (Belgia).
- 6 Prete ilmoittautui 1.2.2002 työnhakijaksi ONEMiin. Hän teki tälle 1.6.2003 työmarkkinatukea koskeneen hakemuksen.
- 7 ONEM hylkäsi 11.9.2003 tekemällään päätöksellä kyseisen hakemuksen, koska Prete ei ollut suorittanut kuninkaan päätöksen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan 2 alakohdan j alakohdassa edellytetyjä vähintään kuuden vuoden opintoja Belgiassa sijaitsevassa oppilaitoksessa ennen kuin hän sai tutkintotodistuksensa toisen asteen opinnoista.
- 8 Prete nosti tästä päätöksestä kanteen, jonka tribunal du travail de Tournai hyväksyi 19.12.2008 antamallaan tuomiolla, ja se vahvisti asianomaisen oikeuden työmarkkinatukeen.
- 9 ONEMin valitettua tuomiosta cour du travail de Mons muutti sitä 25.2.2010 antamallaan tuomiolla. Kyseinen tuomioistuin katsoi, ettei Pretellä ollut oikeutta työmarkkinatukeen, ja täsmensi tästä muun muassa, että asianomainen ei voinut perustaa tällaista oikeutta EY 39 eikä EY 18 artiklaan.
- 10 Kyseisestä tuomiosta Cour de cassationiin tekemänsä valituksen tueksi Prete väittää muun muassa, että siinä jätetään huomiotta oikeudet, jotka Euroopan unionin kansalaisille vahvistetaan EY 12, EY 17 ja EY 18 artiklassa sekä tarvittaessa EY 39 artiklassa.
- 11 Cour de cassation toteaa, että valituksenalaisen tuomion mukaan kuninkaan päätöksen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan 2 alakohdan j alakohdassa asetettu edellytys otettiin käyttöön sen varmistamiseksi, että työmarkkinatuen hakijan ja asianomaisten maantieteellisten työmarkkinoiden välillä on tosiasiallinen yhteys. Se toteaa lisäksi, että tällainen tavoite on katsottu oikeutetuksi muun muassa asiassa C-224/98, D'Hoop, 11.7.2002 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-6191).
- 12 Prete väittää valituksessaan kuitenkin, että koska kyseinen edellytys on liian yleinen ja pois sulkeva, sillä ylitetään se, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi, joten cour du travail de Monsin olisi tämän asian olosuhteissa pitänyt hylätä se. Kyseinen tuomioistuin, jonka tehtävänä oli selvittää, olivatko Preten ilmoittautuminen työvoimapalveluun työnhakijaksi sekä hänen asettumisensa Belgiaan hänen mentyään naimisiin Belgian kansalaisen kanssa luonteeltaan sellaisia, että niillä luotiin odotettu liittymä Belgian työmarkkinoille, katsoi Preten mukaan virheellisesti, että tilanne ei ollut tämä, ja kieltäytyi myöntämästä työmarkkinatukea Pretelle. Preten jättäminen kyseisen etuuden ulkopuolelle ei hänen mukaansa liity huolenaiheeseen, joka koskee sellaisten paikasta toiseen muuttamisten estämistä, jotka suoritetaan vain siksi, että voitaisiin hyötyä tällaisesta etuudesta, ja tällä tavalla toimimalla jätetään huomiotta sekä asianomaisen oikeus perhe-elämän kunnioittamiseen että yhteisön oikeuden periaate, joka edellyttää kaikilta jäsenvaltioilta, että nämä varmistavat optimaaliset olosuhteet yhteisön työntekijän perheen integroimiseksi.
- 13 Cour de cassation on päättänyt tässä tilanteessa lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
 - ”1) Ovatko [EY] 12, [EY] 17 ja [EY] 18 artikla sekä mahdollisesti [EY] 39 artikla esteenä - - kuninkaan päätöksen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan 2 alakohdan j alakohdan kaltaiselle kansallisen oikeuden säännökselle, jossa asetetaan sellaisen nuoren oikeudelle työmarkkinatukeen, joka on unionin kansalainen mutta ei ole [EY] 39 artiklassa tarkoitettu työntekijä ja joka on suorittanut toisen asteen opinnot - - unionissa mutta ei Belgian [kuningaskunnan] jonkin kieliyhteisön ylläpitämässä, rahoittamassa tai hyväksymässä oppilaitoksessa ja joka on saanut joko jonkin tällaisen kieliyhteisön myöntämän muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan, joka osoittaa

hänen opintojensa vastaavuuden jonkin tällaisen kieliyhteisön belgialaisissa oppilaitoksissa suoritettujen opintojen osalta toimivaltaisen lautakunnan myöntämän todistuksen kanssa, tai muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan, joka antaa oikeuden korkeakouluopintoihin, sellainen edellytys, että tämä nuori on aikaisemmin opiskellut kuusi vuotta Belgian [kuningaskunnan] jonkin kieliyhteisön ylläpitämässä, hyväksymässä tai rahoittamassa oppilaitoksessa, jos tämä edellytys on pois sulkeva ja ehdoton?

- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko se, että siinä tarkoitettu nuori, joka ei ole opiskellut kuutta vuotta belgialaisessa oppilaitoksessa, asuu Belgiassa belgialaisen puolisonsa kanssa ja on ilmoittautunut työnhakijaksi belgialaiseen työvoimapalveluun, otettava huomioon arvioitaessa nuoren liittymää Belgian työmarkkinoihin [EY] 12, [EY] 17 ja [EY] 18 artiklan sekä tarvittaessa [EY] 39 artiklan perusteella? Missä määrin oleskelun, avioliiton ja työnhakijaksi ilmoittautumisen kesto on otettava huomioon?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 14 Kahdella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko EY 12, EY 17 ja EY 18 artiklaa tai tarvittaessa EY 39 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle säännökselle, jonka mukaan oikeus ensimmäistä työpaikkaansa etsivien nuorten työmarkkinatukeen edellyttää sitä, että asianomainen on suorittanut ainakin kuuden vuoden opinnot vastaanottavan jäsenvaltion oppilaitoksessa, kun otetaan huomioon tällaisen edellytyksen liian pois sulkeva luonne muun muassa siksi, että sen vuoksi sellainen nuori nainen ei voi saada tällaista tukea, joka on toisen jäsenvaltion kansalainen ja joka ei tosin ole suorittanut opintoja tällaisessa oppilaitoksessa mutta joka on mennyt naimisiin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisen kanssa, asuu tämän kanssa kyseisessä jäsenvaltiossa ja on ilmoittautunut työnhakijaksi sen työvoimapalveluun. Kyseinen tuomioistuin haluaa selvittää tähän liittyen muun muassa, onko nämä tälle tilanteelle tyypilliset seikat todella otettava huomioon sen selvittämiseksi, onko asianomaisen ja vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoiden välillä tosiasiallinen yhteys.

Alustavia huomautuksia

- 15 Aluksi on todettava, että pääasia koskee 11.9.2003 tehtyä päätöstä, jolla hylättiin Preten hakemus työmarkkinatuen saamiseksi 1.6.2003 lähtien.
- 16 Tästä seuraa, että perustamissopimuksen määräykset, joihin tässä yhteydessä on viitattava, ovat EY:n perustamissopimuksen määräykset, sellaisina kuin ne ovat Nizzan sopimuksella muutettuina.
- 17 On myös todettava, että esittämässään kysymyksissä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee EY 12, EY 17 ja EY 18 artiklan sekä tarvittaessa EY 39 artiklan.
- 18 Tästä on todettava aluksi, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 12 artiklaa, jossa määrätään yleisestä periaatteesta, jonka mukaan kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä, voidaan soveltaa itsenäisesti ainoastaan sellaisiin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluviin tapauksiin, joita varten perustamissopimuksessa ei ole erityisiä syrjinnän kieltäviä määräyksiä (ks. mm. asia 305/87, komissio v. Kreikka, tuomio 30.5.1989, Kok., s. 1461, 13 kohta; asia C-336/96, Gilly, tuomio 12.5.1998, Kok., s. I-2793, 37 kohta; asia C-100/01, Oteiza Olazabal, tuomio 26.11.2002, Kok., s. I-10981, 25 kohta ja asia C-240/10, Schulz-Delzers ja Schulz, tuomio 15.9.2011, Kok., s. I-8531, 29 kohta).
- 19 Syrjintäkiellon periaate on pantu täytäntöön työntekijöiden vapaan liikkuvuuden alalla EY 39 artiklalla sekä johdetun oikeuden säädöksillä ja erityisesti työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) (ks. mm.

em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 12 kohta; em. asia Gilly, tuomion 38 kohta; asia C-138/02, Collins, tuomio 23.3.2004, Kok., s. I-2703, 55 kohta ja em. asia Schulz-Delzers ja Schulz, tuomion 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 20 Niin ikään vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 18 artiklasta, jossa ilmaistaan yleisesti jokaisella unionin kansalaisella oleva oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, on työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta erityismääräys EY 39 artiklassa (ks. mm. em. asia Oteiza Olazabal, tuomion 26 kohta; asia C-287/05, Hendrix, tuomio 11.9.2007, Kok., s. I-6909, 61 kohta ja em. asia Schulz-Delzers ja Schulz, tuomion 30 kohta).

EY 39 artiklan sovellettavuus

- 21 EY 39 artiklan 2 kohdassa määrätään, että työntekijöiden vapaa liikkuvuus merkitsee, että kaikki kansalaisuuteen perustuva jäsenvaltioiden työntekijöiden syrjintä työsopimusten tekemisessä sekä palkkauksessa ja muissa työehdoissa poistetaan.
- 22 EY 39 artiklan 3 kohdassa annetaan jäsenvaltioiden kansalaisille muun muassa oikeus liikkua ja oleskella vapaasti muiden jäsenvaltioiden alueella työn hakemiseksi. Toisessa jäsenvaltiossa työtä hakevat jäsenvaltion kansalaiset kuuluvat siis EY 39 artiklan soveltamisalaan ja heillä on näin ollen tämän määräyksen 2 kohdassa tarkoitettu oikeus yhdenvertaiseen kohteluun (ks. mm. em. asia Collins, tuomion 56 ja 57 kohta).
- 23 Oikeuskäytännöstä ilmenee tähän liittyen, että yhdenvertaista kohtelua koskevan oikeuden ulottuvuuden määrittämiseksi työnhakijoiden osalta kyseistä periaatetta on tulkittava muiden unionin oikeuden määräyksiä ja säännösten ja erityisesti EY 12 artiklan perusteella (em. asia Collins, tuomion 60 kohta).
- 24 Unionin kansalaiset, jotka oleskelevat laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella, voivat nimittäin vedota EY 12 artiklaan kaikissa unionin oikeuden asialliseen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa. Unionin kansalaisen aseman tarkoituksena on olla jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema, jonka nojalla samassa tilanteessa olevat jäsenvaltioiden kansalaiset voivat saada osakseen saman oikeudellisen kohtelun kansalaisuudestaan riippumatta, jollei tätä koskevista nimenomaisesti määräytyistä poikkeuksista muuta johdu (ks. mm. em. asia Collins, tuomion 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Oikeuskäytännössä on näin ollen täsmennetty tästä, että kun otetaan huomioon unionin kansalaisuuden käyttöön ottaminen ja se, miten unionin kansalaisilla olevaa oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun on oikeuskäytännössä tulkittu, sellaista rahallista etuutta, jolla pyritään helpottamaan työhön pääsyä jäsenvaltion työmarkkinoilla, ei ole enää mahdollista jättää EY 39 artiklan 2 kohdan, jossa vahvistetaan EY 12 artiklassa taattu yhdenvertaisen kohtelun perusperiaate, soveltamisalan ulkopuolelle (ks. em. asia Collins, tuomion 63 kohta ja asia C-258/04, Ioannidis, tuomio 15.9.2005, Kok., s. I-8275, 22 kohta).
- 26 On kiistatonta, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöksessä säädetyn kaltainen työmarkkinatuki on sosiaalietuus, jonka tavoitteena on helpottaa nuorten siirtymistä opiskelusta työmarkkinoille (ks. mm. em. asia D’Hoop, tuomion 38 kohta ja em. asia Ioannidis, tuomion 23 kohta).
- 27 On myös kiistatonta, että kyseistä tukea koskevan hakemuksensa jättämisajankohtana Prete oli jäsenvaltion kansalainen, joka opintonsa suoritettuaan oli työnhakijana toisessa jäsenvaltiossa.

- 28 Tässä tilanteessa asianomainen voi perustellusti vedota EY 39 artiklaan sen väitteensä tueksi, että häntä ei voida syrjiä kansalaisuuden perusteella työmarkkinatuen myöntämisen yhteydessä (ks. vastaavasti em. asia Ioannidis, tuomion 25 kohta).

Erilaisen kohtelun olemassaolo

- 29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 39 artiklaan otetulla yhdenvertaista kohtelua koskevalla säännöllä ei kielletä pelkästään kansalaisuuteen perustuvaa ilmeistä syrjintää vaan myös kaikki piilevät syrjinnän muodot, jolloin soveltamalla muita erotteluperusteita tosiasiallisesti päädytään samaan lopputulokseen (ks. mm. em. asia Ioannidis, tuomion 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Pääasiassa kyseessä olevalla säännöstöllä otetaan käyttöön erilainen kohtelu sen mukaan, voivatko ensimmäistä työpaikkaansa etsivät nuoret osoittaa suorittaneensa vähintään kuuden vuoden pituiset toisen asteen opinnot belgialaisessa oppilaitoksessa vai eivät.
- 31 Edellytys, joka liittyy vaatimukseen suoritetuista opinnoista vastaanottavan jäsenvaltion oppilaitoksessa, on jo luonteeltaan sellainen, että sen täyttäminen on helpompaa oman maan kansalaisille, minkä vuoksi on vaarana, että sillä asetetaan lähinnä muiden jäsenvaltioiden kansalaiset epäedullisempaan asemaan (ks. vastaavasti em. asia Ioannidis, tuomion 28 kohta).

Erilaisen kohtelun oikeuttaminen

- 32 Kuten oikeuskäytännöstä ilmenee, edellä todetun kaltainen erilainen kohtelu voi olla perusteltua ainoastaan, jos se perustuu asianomaisten henkilöiden kansalaisuudesta riippumattomiin objektiivisiin perusteisiin, jotka ovat oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään (ks. mm. em. asia D’Hoop, tuomion 36 kohta; em. asia Collins, tuomion 66 kohta ja em. asia Ioannidis, tuomion 29 kohta).
- 33 Kun on kyse pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta tuesta, jonka tavoitteena on helpottaa nuorten siirtymistä opiskelusta työmarkkinoille, oikeuskäytännössä on jo katsottu, että kansallinen lainsäätäjä saattaa oikeutetusti haluta varmistaa, että tämän tuen hakijan ja kyseessä olevien maantieteellisten työmarkkinoiden välillä on tosiasiallinen yhteys (ks. mm. em. asia D’Hoop, tuomion 38 kohta; em. asia Collins, tuomion 67 ja 69 kohta ja em. asia Ioannidis, tuomion 30 kohta).
- 34 Suhteellisuusvaatimuksesta on muistutettava, että oikeuskäytännössä on jo katsottu, että edellytys, joka koskee yksinomaan paikkaa, jossa toisen asteen tutkintotodistus on saatu ja jollainen sisältyy muun muassa kuninkaan päätöksen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan 2 alakohdan a alakohtaan, on luonteeltaan liian yleinen ja ehdoton, koska sillä asetetaan aiheettomasti etusijalle sellainen osatekijä, joka ei välttämättä edusta sen yhteyden tosiasiallista astetta, joka vallitsee työmarkkinatuen hakijan ja maantieteellisten työmarkkinoiden välillä, ja kaikki muut olennaiset osatekijät jätetään ottamatta huomioon. Oikeuskäytännössä on katsottu, että sillä ylitetään se, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi (ks. em. asia D’Hoop, tuomion 39 kohta ja em. asia Ioannidis, tuomion 31 kohta).
- 35 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että juuri tämän tilanteen korjaamiseksi riidanalainen edellytys, joka on vaihtoehto tutkintotodistuksen saamista koskevalle edellytykselle ja joka koskee vaatimusta vähintään kuuden vuoden opintojen suorittamisesta Belgian jonkin kieliyhteisön ylläpitämässä, rahoittamassa tai hyväksymässä oppilaitoksessa, otettiin kuninkaan päätöksen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan 2 alakohdan j alakohtaan.

- 36 Unionin tuomioistuimelle esittämässään huomautuksissa Belgian hallitus vahvistaa, että riidanalaisella edellytyksellä pyritään varmistamaan tosiasiallisen yhteyden olemassaolo kyseisen etuuden hakijan ja Belgian työmarkkinoiden välillä, ja väittää, että tällainen edellytys täyttää vaatimukset, jotka perustuvat suhteellisuusperiaatteeseen, ja se esittää tästä muun muassa, että kyseisen edellytyksen mukaisella opintovuosien määrällä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- 37 Käsiteltävässä asiassa ei kuitenkaan ole tarpeen, että unionin tuomioistuin lausuu siitä, loukataanko kyseisellä edellytyksellä suhteellisuusperiaatetta tällä tavoin edellytetyn opintojen keston vuoksi.
- 38 Kuten pääasian olosuhteista ilmenee, Prete ei nimittäin ole suorittanut edes yhtä opintovuotta Belgiassa, joten häneltä olisi myös evätty työmarkkinatuki, jos riidanalaisen edellytyksen mukaan asianomaisen pitäisi osoittaa opiskelleensa belgialaisessa oppilaitoksessa alle kuuden vuoden ajan tämän lyhyemmän ajanjakson pituudesta riippumatta.
- 39 Näin ollen riittää, että unionin tuomioistuin tarkastelee sitä, voidaanko pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännösten katsoa mahdollisesti olevan ristiriidassa EY 39 artiklan kanssa siksi, että kun kyseisessä säännöksessä säädetään opintojen suorittamista belgialaisessa oppilaitoksessa koskevasta edellytyksestä, sen seurauksena on se, että jätetään huomiotta seikat, jotka eivät liity opintojen suorittamispaikkaan mutta jotka osoittavat kuitenkin yhtä lailla asianomaisen henkilön ja asianomaisten maantieteellisten työmarkkinoiden välisen tosiasiallisen yhteyden olemassaolon.
- 40 Pääasian nimenomaisista olosuhteista on tässä yhteydessä muistutettava, että kyseinen asia koskee jäsenvaltion kansalaista, joka on asunut noin kaksi vuotta vastaanottavassa jäsenvaltiossa mentyään naimisiin tämän jälkimmäisen jäsenvaltion kansalaisen kanssa, joka on ollut 16 kuukautta ilmoittautuneena työnhakijaksi tämän saman jäsenvaltion työvoimapalvelussa ja joka vetoaa todellisiin ja aktiivisiin yrityksiin löytää töitä kyseisestä jäsenvaltiosta, kuten unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee.
- 41 Belgian hallitus väittää näistä eri seikoista, että avioliitto vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisen kanssa ja tätä seuraava asuinpaikan siirtäminen kyseiseen jäsenvaltioon ovat yksityiselämään kuuluvia tapahtumia, jotka eivät liity mitenkään kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoihin. Ilmoittautuminen työnhakijaksi on sen mukaan pelkkä helposti täytettävissä oleva hallinnollinen muodollisuus. Nämä seikat eivät Belgian hallituksen mukaan näin ollen merkitse sitä, että kun on erityisesti kyse henkilöstä, joka Preten tavoin asettautuu lähelle sen jäsenvaltion rajaa, jossa hän on suorittanut opintonsa ja jossa hän on näin ollen luonnollisesti paremmin valmistautunut pääsemään työmarkkinoille, asianomainen voisi suuntautua yksinomaan vastaanottavan valtion työmarkkinoille.
- 42 SEUT 267 artiklassa määrätyn toimivallan jaon mukaan suhteellisuusperiaatteen noudattamisen valvominen kuuluu lähtökohtaisesti kansalliselle tuomioistuimelle (ks. mm. asia C-476/99, Lommers, tuomio 19.3.2002, Kok., s. I-2891, 40 kohta). Kansallisten tuomioistuinten asiana on näin ollen tässä yhteydessä todeta, osoittavatko tietyn tapauksen seikat sen, että asianomaisiin työmarkkinoihin on tosiasiallinen yhteys (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-22/08 ja C-23/08, Vatsouras ja Koupatantze, tuomio 4.6.2009, Kok., s. I-4585, 41 kohta).
- 43 Oikeuskäytännöstä käy kuitenkin myös ilmi, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen esittämään kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka saattavat auttaa kansallista tuomioistuinta sen arvioidessa kansallisen toimenpiteen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa. Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on lisäksi muotoillut muutamia täsmällisiä kysymyksiä, joihin on syytä vastata (ks. vastaavasti em. asia Lommers, tuomion 40 kohta).
- 44 Tämän vaikuttamatta lopullisiin tosiseikkoja koskeviin arviointeihin, jotka kuuluvat kansallisille tuomioistuimille, kuten on muistutettu, tässä yhteydessä on todettava, että tämän tuomion 40 kohdassa kuvailtujen kaltaiset seikat vaikuttavat, kuten myös julkisasiamies totesi

ratkaisuehdotuksensa 48 ja 49 kohdassa, todellakin sellaisilta, että niillä voidaan osoittaa tosiasiallinen yhteys vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoihin, vaikka asianomainen ei ole suorittanut opintoja kyseisen jäsenvaltion oppilaitoksessa.

- 45 Tässä yhteydessä on ensiksi hylättävä perustelut, jotka Belgian hallitus esitti ja joiden mukaan Preten kaltaisen henkilön, joka erityisesti siksi, että hän asuu lähellä sen jäsenvaltion rajaa, missä hän on suorittanut opintonsa, on luontevampaa päästä kyseisen valtion työmarkkinoille, joihin hänellä on liittymä. Yhtäältä on todettava, että osaaminen, jonka opiskelija hankkii opintojensa kuluessa, ei yleensä ohjaa häntä joillekin tietyille maantieteellisille työmarkkinoille (ks. vastaavasti asia C-209/03, Bidar, tuomio 15.3.2005, Kok., s. I-2119, 58 kohta). Toisaalta on todettava, että seikat, jotka Belgian hallitus tällä tavoin esittää asianomaisen ja Ranskan työmarkkinoiden välisen yhteyden mahdollisen olemassaolon osoittamiseksi, eivät missään tapauksessa ole luonteeltaan sellaisia, että niillä estettäisiin tällaisen yhteyden luominen myös Belgian työmarkkinoihin pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa.
- 46 Tästä viimeksi mainitusta seikasta on muistutettava, että oikeuskäytännöstä ilmenee, että tosiasiallisen yhteyden olemassaolo jäsenvaltion työmarkkinoihin voidaan tarkastaa etenkin toteamalla, että kyseinen henkilö on kohtuullisen ajanjakson ajan todellisesti ja aidosti hakenut työtä kyseessä olevassa jäsenvaltiossa (em. asia Collins, tuomion 70 kohta ja em. yhdistetyt asiat Vatsouras ja Koupatantze, tuomion 39 kohta).
- 47 Oikeuskäytännössä on myös katsottu, että jäsenvaltiossa asuminen voi myös tarvittaessa varmistaa todellisen liittymän vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoihin, ja siinä on lisäksi täsmennetty, että jos tietynpituista asumisaikaa vaaditaan kyseisen liittymäedellytyksen täyttämiseksi, se ei joka tapauksessa saa ylittää sitä, mikä on tarpeellista, jotta kansalliset viranomaiset voivat varmistaa, että asianomainen todellisesti hakee työtä vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoilta (em. asia Collins, tuomion 72 kohta).
- 48 Lopuksi sitä, että pääasian kantaja on EY 18 artiklassa unionin kansalaisille taattua liikkumisvapautta käyttäessään asettunut vastaanottavaan jäsenvaltioon perustaakseen sinne asuinpaikkansa puolisonsa kanssa mentyään naimisiin kyseisen valtion kansalaisen kanssa, ei myöskään voida jättää huomiotta sen arvioimiseksi, onko Pretellä tosiasiallinen yhteys kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoihin.
- 49 Tässä yhteydessä on nimittäin muistutettava yhtäältä – ja kuten tämän tuomion 25 kohdassa jo korostettiin –, että unionin tuomioistuin on ottanut huomioon unionin kansalaisuuden käyttöön ottamisen ja sen, miten unionin kansalaisilla olevaa oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun on oikeuskäytännössä tulkittu, ja katsonut, että sellaista rahallista etuutta, jolla pyritään helpottamaan työhön pääsyä jäsenvaltion työmarkkinoilla, ei ole enää mahdollista jättää EY 39 artiklan 2 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.
- 50 Toisaalta seikat, jotka perustuvat työmarkkinatuen hakijan perhetilanteeseen, voivat myös osoittaa hakijan ja vastaanottavan valtion välisen tosiasiallisen yhteyden olemassaolon (ks. vastaavasti asia C-503/09, Stewart, tuomio 21.7.2011, Kok., s. I-6497, 100 kohta). Erityisesti sellaisten luonteeltaan henkilökohtaisten läheisten yhteyksien olemassaolo, jotka on luotu sen vastaanottavan jäsenvaltion kanssa, johon asianomainen on kyseisen valtion kansalaisen kanssa avioiduttuaan asettunut ja jossa hän vastedes tavanomaisesti oleskelee, on omiaan myötävaikuttamaan siihen, että asianomaisen ja hänen uuden sijoittautumisjäsenvaltionsa välille, tämän jälkimmäisen työmarkkinat mukaan lukien, syntyy kestävä yhteys (ks. vastaavasti asia 236/87, Bergemann, tuomio 22.9.1988, Kok., s. 5125, 20–22 kohta).
- 51 Edellä esitetystä seuraa, että pääasialle tällä tavoin tyypilliset seikat tarjoavat konkreettisen esimerkin siitä, että sikäli kuin kuninkaan päätöksen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan 2 alakohdan j alakohdan kaltaisella edellytyksellä estetään sellaisten muiden seikkojen huomioiminen, joilla mahdollisesti

osoitetaan, missä määrin työmarkkinatuen hakijalla on tosiasiallinen yhteys asianomaisiin maantieteellisiin työmarkkinoihin, sillä ylitetään se, mikä on tarpeen sillä olevan tavoitteen saavuttamiseksi.

- 52 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että EY 39 artikla on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jonka mukaan ensimmäistä työpaikkaansa etsiville nuorille myönnetty oikeus työmarkkinatukeen edellyttää sitä, että asianomainen on suorittanut ainakin kuuden vuoden opinnot vastaanottavan jäsenvaltion oppilaitoksessa, siltä osin kuin kyseinen edellytys estää muiden sellaisten seikkojen huomioimisen, joilla voidaan osoittaa tosiasiallinen yhteys etuuden hakijan ja asianomaisten maantieteellisten työmarkkinoiden välillä, ja jolla tämän vuoksi ylitetään se, mikä on tarpeen kyseisellä säännöksellä tavoitellun päämäärän eli tällaisen yhteyden olemassaolon takaamisen saavuttamiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

EY 39 artikla on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jonka mukaan ensimmäistä työpaikkaansa etsiville nuorille myönnetty oikeus työmarkkinatukeen edellyttää sitä, että asianomainen on suorittanut ainakin kuuden vuoden opinnot vastaanottavan jäsenvaltion oppilaitoksessa, siltä osin kuin kyseinen edellytys estää muiden sellaisten seikkojen huomioimisen, joilla voidaan osoittaa tosiasiallinen yhteys etuuden hakijan ja asianomaisten maantieteellisten työmarkkinoiden välillä, ja jolla tämän vuoksi ylitetään se, mikä on tarpeen kyseisellä säännöksellä tavoitellun päämäärän eli tällaisen yhteyden olemassaolon takaamisen saavuttamiseksi.

Allekirjoitukset